MODUL 6
KVALITA A KONTINÁLNE ZLEPŠOVANIE

ČASŤ 6.1 ÚVOD DO ZABEZPEČENIA KVALITY A KONTINUÁLNEHO ZLEPŠOVANIA

Block.ed e-learningový kurz

Autor: DIE

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

Opis
Premýšľali ste niekedy, ako môžu mať učiaci sa, zamestnávatelia a vzdelávacie inštitúcie istotu, že mikroosvedčenie je hodnotné, relevantné a dôveryhodné? V **tejto prvej časti Modulu 6** preskúmame zásadnú úlohu zabezpečenia kvality (ZK) a neustáleho zlepšovania (NZ) kurzov vedúcich k mikroosvedčeniam tak, aby spĺňali vysoké štandardy – konzistentne a transparentne. Táto časť modulu je navrhnutá tak, aby vám poskytla jasné pochopenie konceptov zabezpečenia kvality a neustáleho zlepšovania, ich významu pre mikroosvedčenia a toho, ako sa v tomto kontexte uplatňujú.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

Obsah

1. Vitajte v module! 3

2. Pochopenie krátkych vzdelávacích programov (KVP) vedúcich k mikroosvedčeniam: malé balíky, veľký dopad 3

3. Prečo je zabezpečenie kvality (ZK) dôležité pre mikroosvedčenia 3

4. Čo je zabezpečenie kvality vo vzdelávaní? 4

5. ZK pri KVP vedúcim k mikroosvedčeniam: Čo to zahŕňa? 5

6. Mikroosvedčenia: Výzvy v ZK v novom prostredí 6

7. Neustále zlepšovanie: nad rámec zaškrtávacích políčok 7

8. Budovanie dôvery prostredníctvom ZK a kontinuálneho zlepšovania (KZ) 8

9. Pohľad do budúcnosti: digitálne nástroje a trendy politík 9

10. Na zamyslenie 9

11. Referencie 9

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

1. Vitajte v module!

Všimli ste si, ako mikroosvedčenia menia spôsob, akým uvažujeme o učení a zručnostiach? V dnešnom rýchlo sa meniacom svete potrebujeme rýchle, cielené a spoľahlivé vzdelávacie príležitosti. Krátke vzdelávacie programy (KVP) vedúce k mikroosvedčeniam vznikli aj preto, aby tento dopyt uspokojili. Ale ako zabezpečiť, aby tieto krátke kurzy udržiavali vysoké štandardy a budili dôveru medzi učiacimi sa, zamestnávateľmi aj vzdelávacími inštitúciami?

Práve tu dôležitú rolu zohráva **zabezpečenie kvality** (ZK) a **kontinuálne zlepšovanie** (KZ). Modul 6. ponúka vhľad do týchto dvoch kľúčových procesov a ukazuje, ako chránia kvalitu a podporujú relevantnosť mikroosvedčení.

2. Pochopenie mikroosvedčení: malé balíky, veľký dopad

Krátke vzdelávacie program (KVP) vedúce k mikroosvedčeniam sú viac než len krátke kurzy. Predstavujú zmenu v tom, ako je učenie uznávané a poskytované. KVP vedúce k mikroosvedčeniam sú navrhnuté tak, aby boli flexibilné, modulárne a stohovateľné, umožňujú učiacim sa rozvíjať zručnosti v konkrétnych oblastiach bez záväzku k dlhodobým študijným programom, zameraným na získanie titulu.

Plnia rôzne funkcie: zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikovanie podľa potrieb pracovného trhu, podpora celoživotného vzdelávania, ponúkanie personalizovaných ciest k vzdelaniu a zamestnaniu.

S touto flexibilitou však prichádza aj zložitosť. Objavili sa totiž rôzne formáty, poskytovatelia a rôzne úrovne kvality, čo vyvoláva obavy o konzistenciu a uznanie. Práve tu sa ZK stáva nevyhnutnou.

3. Prečo je ZK dôležitá pre mikroosvedčenia

Predstavte si svet, kde každé mikroosvedčenie vyzerá inak, chýbajú jasné výstupy a dôkazy o kvalite. Dôverovali by ste mu? Mikroosvedčenia majú len takú cenu, akou je dôvera, ktorú vzbudzujú: dôvera medzi učiacimi sa, že ich čas a peniaze sú dobre investované; dôvera zamestnávateľov, že tieto zručnosti sú skutočné; a dôvera inštitúcií, že kvalifikácie sú porovnateľné a rozpoznateľné.

Keďže mikroosvedčenia sú veľmi rozmanité z hľadiska poskytovateľov, formátov a cieľov, ZK zabezpečuje, že zostávajú dôveryhodné, prenosné a hodnotné.

Presnejšie povedané, ZK zabezpečuje, že mikroosvedčenia sú:

- v súlade s definovanými vzdelávacími výstupmi;
- dodané a hodnotené podľa dohodnutých štandardov;

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

- transparentné vo vzťahu k ich účelu, dizajnu a výsledkoch;
- uznávané naprieč sektormi a hranicami.

Bez ZK hrozí, že mikroosvedčenia budú fragmentované a neporovnateľné, čo podkopáva ich legitimitu v širších vzdelávacích systémoch a na trhu práce.

4. Čo je zabezpečenie kvality vo vzdelávaní?

V skratke, ZK vo vzdelávaní možno definovať ako štruktúrovaný, systémový prístup k udržiavaniu a zlepšovaniu kvality vzdelávania. Zahŕňa interné procesy (ako je inštitucionálne sebahodnotenie) a externé mechanizmy (ako akreditácia a recenzné/rovesnícke hodnotenie).[1]

Základné prvky ZK:

- **Transparentnosť**: jasné informácie o obsahu kurzu, výsledkoch učenia a hodnotení;
- **Zodpovednosť**: definované úlohy pre inštitúcie, inštruktorov a učiacich sa;
- **Zapojenie zainteresovaných strán**: aktívna účasť učiacich sa, zamestnávateľov a lektorov;
- **Spätná väzba a hodnotenie**: analýza založená na dátach, ktorá nasmeruje zlepšenia.

Rámce ako Európske štandardy a usmernenia pre zabezpečenie kvality (ESG) poskytujú inštitúciám usmernenie na navrhovanie a implementáciu systémov ZK, ktoré sú vhodné pre tento účel.

> "*Robustné systémy zabezpečenia kvality sú kľúčové pre to, aby mikroosvedčenia boli považované za spoľahlivé a hodné uznania*." — Council 2022

[1] Komplexnejšia definícia opisuje zabezpečenie kvality ako: "Všeobjímajúci pojem označujúci prebiehajúci a kontinuálny proces hodnotenia (hodnotenia, monitorovania, garantovania, udržiavania a zlepšovania) kvality systému vysokoškolského vzdelávania, inštitúcií alebo programov. Ako regulačný mechanizmus sa zabezpečenie kvality zameriava na zodpovednosť aj zlepšovanie, poskytujúc informácie a hodnotenia prostredníctvom dohodnutého a konzistentného procesu a dobre zavedených kritérií. Mnohé systémy rozlišujú medzi interným zabezpečovaním kvality (t. j. vnútroinštitucionálnymi praktikami s cieľom monitorovať a zlepšovať kvalitu vysokoškolského vzdelávania) a externým zabezpečovaním kvality (t. j. medziinštitucionálnymi alebo nadinštitucionálnymi schémami)...." (Vlăsceanu/Parlea 2007, 74)

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

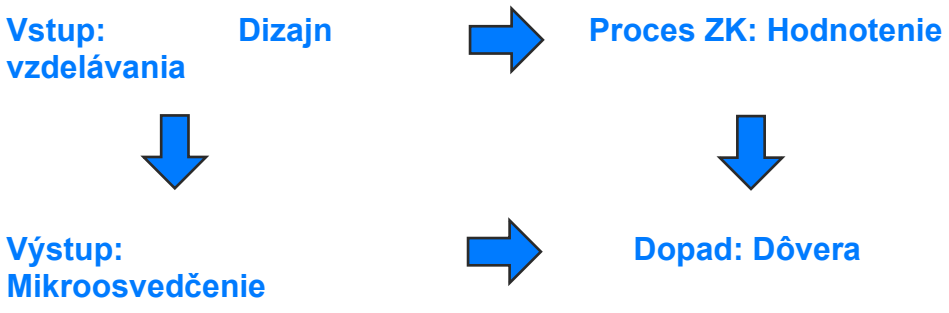
Zabezpečenie kvality verzus kontrola kvality

Kým **kontrola kvality** sa zameriava na kontrolu výstupu (napr. výsledku hodnotenia), **zabezpečenie kvality** je proaktívny, *procesne orientovaný* prístup. Zabezpečuje, že kvalita je zakomponovaná do každého kroku vzdelávacieho procesu

5. ZK pre mikroosvedčenia: Čo to zahŕňa?

Zabezpečenie kvality nie je samostatný krok, ale niť, ktorá spája dizajn, doručenie a uznanie. Každá zložka podporuje hlavný cieľ: zabezpečiť, aby mikroosvedčenia boli dôveryhodné, transparentné a hodnotné pre všetkých zainteresovaných.

Obrázok nižšie ponúka zjednodušený prehľad o tom, ako je zabezpečenie kvality zakomponované do celého procesu vývoja KVP vedúce k mikroosvedčeniam.

Obrázok 1 Kruh zabezpečenia kvality pre mikroosvedčenia

Poďme si rozobrať jednotlivé časti:

1. **Vstup: Dizajn vzdelávania:** Táto fáza sa zameriava na to, ako je KVP MO pôvodne koncipovaný a štruktúrovaný. Kľúčové komponenty zahŕňajú:
    - jasne definované **vzdelávacie výstupy**
    - učebný plán, ktorý odráža **zručnosti a vedomosti z reálneho sveta**
    - dobre **štruktúrované hodnotiace metódy** na vyhodnotenie, či sú vzdelávacie ciele splnené
2. **Proces ZK: Hodnotenie**: Zabezpečenie kvality prebieha súčasne s tvorbou dizajnu vzdelávania. Môže zahŕňať:
    - **„rovesnícke/expertné hodnotenie“ (Peer review)** odborníkmi na danú problematiku;

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

- **externé hodnotenie** alebo zosúladenie s národnými/medzinárodnými štandardmi (ako ESG alebo EQF);
- priebežné kontroly **konzistentnosti**, **spravodlivosti** a **transparentnosti** pri poskytovaní vzdelávania a hodnotení.

3. **Výstup: Samotné mikroosvedčenie (certifikát):** Toto je výstup pre učiacich sa — certifikát, ktorý získajú. Aby to malo zmysel, musí:
   - potvrdzovať **overené zručnosti a kompetencie;**
   - poskytovať jasné dôkazy **o úspešnom hodnotení;**
   - zahŕňať **metadáta,** ako sú vzdelávacie výstupy, pracovné zaťaženie a vydávajúcu inštitúciu (poskytovateľa).
4. **Dopad: Dôvera a uznanie:** Dobre zabezpečené mikroosvedčenie(certifikát) prispieva k:
   - **dôvere učiaci sa** v hodnotu nadobudnutého vzdelania;
   - **uznaniu zamestnávateľa** a zosúladenie s potrebami pracovnej sily;
   - **cezhraničnej prenositeľnosti**, najmä keď sa používajú rámce ako EQF (Európsky rámec kvalifikácií) alebo princípy MICROBOL

6. Mikroosvedčenia: Výzvy v ZK v novom prostredí

Hoci sú princípy ZK dobre zavedené v tradičnom vzdelávaní, ich aplikácia na KVP vedúce k mikroosvedčeniam prináša nové výzvy:

- **rôznorodí poskytovatelia**: KVP vedúce k mikroosvedčenia môžu ponúkať univerzity, firmy, neziskové organizácie alebo nezávislé platformy, z ktorých každá má odlišné kapacity pre ZK.
- **rôzne formáty**: online, hybridné, prezenčné; synchrónne alebo asynchrónne; hodnotené alebo nie.
- **neexistujúci univerzálny systém uznávania**: Mnohé krajiny nemajú rámce, ktoré by formálne uznávali mikroosvedčenia. Neexistencia bežných štandardov sťažuje porovnávanie a uznávanie.
- **tempo inovácií a škálovateľnosť**: Tradičné cykly ZK môžu byť pre rýchlo sa vyvíjajúci obsah príliš pomalé. Existujúce systémy ZK navrhnuté pre väčšie študijné programy, vedúce k vysokoškolským titulom, nemusia vyhovovať menším programom.

Tieto výzvy si vyžadujú prispôsobené, flexibilné prístupy ku zabezpečeniu kvality, ktoré zachovávajú rigoróznosť bez obmedzovania inovácií.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

PRÍKLAD

Niektoré KVP vedúce k mikroosvedčeniam ponúkajú online technologické spoločnosti, iné univerzity. Ako môžu zamestnávatelia hodnotiť ich kvalitu bez spoločného rámca pre zabezpečenie kvality?

7. Neustále zlepšovanie: nad rámec zaškrtávacích políčok

Termín **Kontinuálne zlepšovanie (KZ) zdôrazňuje,** že kvalita nie je jednorazovým úspechom ani pevným cieľom, ale vyžaduje si neustály záväzok k zlepšovaniu.

DEFINÍCIA

Kontinuálne zlepšovanie označuje iteratívny proces reflexie a progresu, ktorý časom zlepšuje kvalitu vzdelávania.

TIP

Predstavte si neustále zlepšovanie ako "Zabezpečenie kvality v pohybe"

KZ označuje všetky systematické snahy o zlepšenie všetkých aspektov vzdelávacieho procesu. Namiesto toho, aby sa ZK vnímalo ako aktivita súvisiaca s dodržiavaním predpisov, KZ kladie dôraz na učenie sa zo spätnej väzby a proaktívne prispôsobovanie sa.

KZ podporuje relevantnosť, aktuálnosť a efektívnosť KVP vedúcich k mikroosvedčeniam pri dosahovaní sľubovaných vzdelávacích výstupov.

Mechanizmy podporujúce KZ zahŕňajú najmä:

- spätnú väzbu žiaka: pravidelné prieskumy a zbery spätnej väzby;
- vzájomné a externé hodnotenie: podpora benchmarkingu a zodpovednosti;
- aktualizáciu učebných osnov: integrácia trendov v odvetví a posunov na trhu práce;
- dátovú analytiku: využitie údajov o výkone a zapojení učiacich sa na optimalizáciu kurzov.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

TIP

Zvážte zavedenie pravidelných hodnotiacich cyklov do vašich kurzy. Aj krátka štvrťročná kontrola s učiacimi sa alebo lektormi môže priniesť cenné poznatky.

8. Budovanie dôvery prostredníctvom zabezpečenie kvality (ZK) a kontinuálneho zlepšovania (KZ)

KVP vedúce k mikroosvedčeniam sa čoraz viac integrujú do národných kvalifikačných rámcov a celoživotných vzdelávacích stratégií. Ich prijatie však závisí od transparentných, zodpovedných a neustále zlepšovaných procesov ZK.

Inštitúcie môžu posilniť dôveru vo svoje mikroosvedčenia tým, že:

- zverejnia jasná politiky ZK;
- spolupracujú so zamestnávateľmi na návrhu KVP MO a hodnotení;
- používajú otvorené štandardy pre digitálne overovanie (napr. Open Badges);
- dokumentujú vzdelávacie výstupy v štruktúrovanom formáte;
- odkazujú na zavedené (sektorové, národné alebo medzinárodné) rámce a štandardy kvality, ako sú:
  - **ESCO**, európsku klasifikáciu zručností, kompetencií a povolaní.
  - **EQF**, európsky rámec kvalifikácií
  - **ENQA** štandardy zabezpečenia kvality (ENQA, 2015)
  - **Rámec DigCompEdu** na zabezpečenie kvality digitálneho vyučovania
  - **Európske princípy** pre návrh KVP MO a vydávanie mikroosvedčení (Rada, 2022)

PRÍKLAD

Medziinštitucionálne iniciatívy, ako je projekt **MICROBOL,** tiež vyvíjajú rámce ZK špeciálne pre mikroosvedčenia, s cieľom podporiť vzájomné uznávanie a cezhraničnú dôveru v Európe a mimo nej. https://microbol.microcredentials.eu/

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

9. Pohľad do budúcnosti: Digitálne nástroje a trendy politík

Digitálna transformácia ovplyvňuje aj praktiky ZK. Od analytiky (spracúvanie analytických údajov) poháňanej umelou inteligenciou až po prihlasovacie údaje zabezpečené blockchainom, technológie ponúkajú nové príležitosti na monitorovanie, overovanie a zlepšovanie kvality.

Medzi najnovšie trendy patria

- učenie sa analytiky pre spätnú väzbu v reálnom čase;
- blockchain na zabezpečenie a overenie prihlasovacích údajov;
- digitálne ZK dashboardy na monitorovanie výkonu naprieč kurzami;
- cezhraničné zosúladenie politík, napríklad prostredníctvom Európskeho prístupu k mikroosvedčeniam (Európska komisia 2022)

Ako mikroosvedčenia naberajú na strategickom význame, ZK a KZ budú nevyhnutné pre ich **udržateľnosť, škálovateľnosť a systémovú integráciu.**

10. Na zamyslenie

Venujte chvíľu zamysleniu nad nasledujúcim

1. Zamyslite sa nad KVP vedúcimi k mikroosvedčeniam ponúkanými vo vašej krajine alebo inštitúcii. Existujú jasné mechanizmy ZK? Ako sú komunikované učiacim sa a zamestnávateľom?
2. Kde vidíte príležitosti na zlepšenia v ZK v praxi vašej inštitúcie?
3. Ako sa môže kontinuálne zlepšovanie stať štruktúrovanou súčasťou vývoja vášho kurzu?
4. Aké nástroje alebo rámce by ste mohli zaviesť na zvýšenie uznávania mikroosvedčení?

Teraz ste dokončili teoretickú časť Modulu 6.. V druhej časti sa podrobnejšie pozrieme na to, ako sa ZK implementuje v praxi.

11. Referencie

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

- Council (2022). *Európsky prístup k mikroosvedčeniam.* https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/micro-credentials
- ENQA. (2015). *Štandardy a usmernenia pre zabezpečenie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG).* https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/
- MICROBOL Konzorcium. (2021). *Rámec pre kontrolu kvality v mikroosvedčeniach*. https://microbol.microcredentials.eu/microbol-framework-published/
- OECD. (2021). *Mikroosvedčenia pre celoživotné vzdelávanie a zamestnateľnosť*. https://www.oecd.org/en/publications/micro-credentials-for-lifelong-learning-and-employability_9c4b7b68-en.html
- Vlăsceanu, L., Grünberg, L., & Pârlea, D. (2007). Zabezpečenie kvality a akreditácia: Slovník základných pojmov a definícií. Bukurešť: UNESCO-CEPES: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000134621

Co-funded by the Erasmus+ Programme of European Union

Spolufinancované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výlučne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať stanoviská Európskej únie alebo Európskej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA). Ani Európska únia, ani EACEA za ne nemôžu niesť zodpovednosť. Číslo projektu: 2024-1-SK01-KA220-ADU-000253202

blockEd

Sociány odkaz tu

Sociálny odkaz tu

Sociálny odkaz tu